

انتشار اخبار سایر کشورها در سال ۱۹۵۲ در ایران و نظر مصدق درباره روزنامه

مصدق

ششم خرداد ۱۳۳۱، پس از چند روز حمله مداوم نشریات چپگرایان به روزنامه های محافظه کار تهران به ویژه «اطلاعات» که چرا تنها اخبار مربوط به پیروزیهای آمریکا (در جنگ کره)، فعالیتها و سخنرانی های مقامات و پیشرفتهای این کشور را در صفحات خود منعکس می کنند و اخبار یکطرفه به خورد ایرانیان می دهند، دکتر مصدق از مدیریت اداره انتشارات و تبلیغات (ارشاد امروز) خواست که بدون هرگونه مداخله در کار روزنامه ها و نزاع آنها، گزارشی دقیق در این زمینه و به ویژه طرز انتخاب و استفاده از اخبار سایر ملل برای او تهیه کند.

این اداره پس از تحقیق، به نخست وزیر گزارش کرد که چون منابع اخبار سایر کشورها (خبرگزاری های اصطلاحاً بین المللی) عمدتاً وابسته به کشورهای غرب و بیشترشان آمریکایی هستند و نشریاتی هم که از خارج وارد می شود به همین گونه اند و در آنها، اخبار و مطالب در جهت منافع کشور متبوع (غرب) تنظیم می شود؛ لذا مترجمان روزنامه ها جز مطالب اینها چیز دیگری ندارند که ترجمه کنند، اما گاهی هم دیده شده است که برخی از مترجمان، بعضی از پاراگرافها را (آنهايي را که به زبان آمریکا می بینند) از قلم می اندازند که در حرفه روزنامه نگاری «خوسانسوری» گفته می شود.

بعدا از دکتر مصدق نقل کرده اند که گفته بود: اگر اخبار رادیوی دولت کامل و بیطرفانه باشد، پس از مدتی مردم با مقایسه متون اخبار رادیو و روزنامه ها، خود متوجه واقعیت خواهند شد و روزنامه ای را خواهند خرید که بیطرفی را که از اصول انتشار خبر است رعایت کند و اخبار را با رعایت امانت و دقت به آنها بدهد. نباید «نظر روزنامه» با «محتوای خبر» مخلوط شود. البته خود مردم باید تشخیص دهند که کدام روزنامه را برای خواندن بخرند.

دکتر مصدق بار دیگر با انتشار يك روزنامه دولتي با هدف تصحيح کار روزنامه های دیگر مخالفت کرد و گفت که روزنامه نگاری، نه حق دولت است و نه تکلیف آن. مردم باید روشن شوند و خودشان تصمیم بگیرند، آنان مصرف کننده روزنامه ها هستند باید در خرید روزنامه همانند سایر کالا دقت کنند. وظیفه دولت آموزش و ارتقاء رشد فرهنگی و توان تشخیص و درک عمومی ملت است و شما مدارس و رادیو را در اختیار دارید. شما (اداره انتشارات و تبلیغات) وارد نزاع جاری روزنامه ها نشوید؛ همین انتقاد از یکدیگر به روشن شدن مردم از وضعیت آنها (روزنامه ها) کمک می کند و مسئله به تدریج حل می شود. موضوع را به مدیر آژانس پارس (ایرانی امروز) گوشزد کنید که مترجمان آن آژانس دولتي بیطرفی و امانت را رعایت کنند تا اخباری را که به روزنامه ها می رسانند خالی از عیب باشد. ما باید کار خودمان را بکنیم و روزنامه ها کار خودشان را، شما دخالت نکنید.

گزارش اداره انتشارات و تبلیغات آن زمان درباره خبرگزاری های بین المللی هنوز هم صادق است. «سرچ انجین» ها از جمله «گوگل» و «یاهو» که محل مراجعه بسیاری از مردم و حتی روزنامه نگاران هستند ناقل مطالب همان خبرگزاری ها و رسانه ها هستند. می دانیم که این سرچ انجین ها متعلق به يك گروه از کشورها هستند و طبیعی است که حافظ منافع آنها، به علاوه کارشان تجاری است نه صرفاً فرهنگی و به خاطر اطلاع رسانی درست به مردم. اینها روزنامه

نگار نیستند که ملزم به رعایت انصاف، بی طرفی و اخلاقیات باشند، ماشین و تکنولوژی هستند و فاقد احساس، که طبق فرمان و برنامه نویسی کار می کنند و تعلیمات (پروگرام) را به اجرا در می آورند. چون زبان پروگرامر های آنها انگلیسی است عمدتاً از منابع این زبان - از روزنامه گرفته تا خبرگزاری و کتاب و رادیو تلویزیون نقل می کنند. بنابراین، کارشان یکطرفه است. همین سرچ انجین ها به بیشتر وبلاگها هم که به زبان انگلیسی منتشر می شوند و اخبار اختصاصی و مطالب خوب دارند، زیاد توجه ندارند و از همه آنها نقل نمی کنند تا جامعیت داشته باشند زیرا که کارشان اقتصادی است و باید منافع داشته باشند تا بهای سهامشان بالا برود و نیز بتوانند آگهی جمع کنند و همه «وبلاگ» ها که آگهی ندارند.

زمانی می شود به این سرچ انجین ها اطمینان کرد که مطالب را بی طرفانه و بی غرضانه از همه زبانها بگیرند و به متقاضی برسانند و برای رسیدن به این هدف یک سازمان جهانی باید به وجود آید، ضابطه بنویسد و بودجه داشته باشد. همین یونسکو بی حال امروز را هم می شود برای این منظور فعال کرد.